2.2 **naléhá**, aby byla místní a regionální úrovni poskytnuta ekonomická pomoc při veřejných zakázkách na čistá silniční vozidla;

2.3 **zdůrazňuje** význam opatření zajišťujících informovanost a odbornou přípravu za účelem podpory a rozvoje zadávání veřejných zakázek na čistá silniční vozidla;

2.4 **považuje** celkový přehled možných opatření na podporu čistých silničních vozidel za nezbytný;

2.5 **navrhuje**, aby byl postup pro podávání zpráv, který má být vytvořen v zájmu dalšího sledování případné směrnice o podpoře čistých silničních vozidel, zkoordinován s ostatními postupy pro podávání zpráv. Mimo jiné by měl být sladěn se systémem podávání zpráv stanoveným ve směrnici o kvalitě ovzduší a čistějším vzduchu pro Evropu;

2.6 **vyslovuje se** pro to, aby byly obce a regiony v budoucnosti zapojeny do vypracovávání, provádění, vyhodnocování a monitorování opatření navrhovaných v případné směrnici.

V Bruselu dne 15. června 2006.

předseda
Výboru regionů
Michel DELEBARRE

---

## Stanovisko Výboru regionů k návrhu doporučení Evropského parlamentu a Rady o klíčových schopnostech pro celoživotní vzdělávání

(2006/C 229/03)

VÝBOR REGIONŮ

**s ohledem na** návrh doporučení Evropského parlamentu a Rady o klíčových schopnostech pro celoživotní vzdělávání KOM(2005) 548 v konečném znění – 2005/0221 (COD);

**s ohledem na** rozhodnutí Evropské komise ze dne 28. listopadu 2005 požádat Výbor regionů v souladu s čl. 265 odst. 1 Smlouvy o ES o vypracování stanoviska v této věci,

**s ohledem na** rozhodnutí svého předsedy ze dne 24. ledna 2006 pověřit Komisi pro kulturu a vzdělávání vypracováním stanoviska v této věci,

**s ohledem na** své stanovisko k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí jednotný akční program v oblasti celoživotního učení (CdR 258 /2004 fin ([1])),

**s ohledem na** své stanovisko ke sdělení Komise o evropském prostoru celoživotního vzdělávání (CdR 49/2002 fin ([2])),

**s ohledem na** své stanovisko k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o sedmém rámcovém programu Evropského společenství pro výzkum, technický rozvoj a demonstrace (2007 až 2013) (CdR 155/2005 fin),

**s ohledem na** své stanovisko k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady o víceletém programu pro účinnou integraci informačních a komunikačních technologií (IKT) do systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě (program „eLearning“) (CdR 73/2003 fin ([3])),

**s ohledem na** své stanovisko ke sdělení Komise o podpoře studia jazyků a jazykové rozmanitosti: akční plán 2004-2006 (CdR 248/2003 fin ([4])),

([1]) Úř. věst. C 164, 5.7.2005, s. 59.
([2]) Úř. věst. C 278, 14.11.2002, s. 26 [není k dispozici v češtině].
([3]) Úř. věst. C 244, 10.10.2003, s. 42 [není k dispozici v češtině].
([4]) Úř. věst. C 73, 23.3.2004, s. 33 [není k dispozici v češtině].

**s ohledem na** své stanovisko k návrhu rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady, kterým se zavádí program Kultura 2007 (2007-2013) (CdR 259/2004 fin (*)),

**s ohledem na** své stanovisko ke sdělení o sledování Bílé knihy o novém impulsu pro evropskou mládež. Návrh společných cílů pro dobrovolné činnosti mladých v návaznosti na usnesení Rady z 27. června 2002 týkající se rámce evropské spolupráce v oblasti mládeže (KOM(2004) 337 v konečném znění ([5])),

**s ohledem na** své stanovisko ke sdělení o sledování Bílé knihy o novém impulsu pro evropskou mládež. Návrh společných cílů pro lepší porozumění a poznání mládeže v návaznosti na usnesení Rady z 27. června 2002 týkající se rámce evropské spolupráce v oblasti mládeže (KOM(2004) 336 v konečném znění) (CdR 192/2004 fin ([6])),

**s ohledem na** návrh stanoviska (CdR 31/2006 rev.2) (zpravodajka: paní Christina Tallberg, členka regionálního zastupitelstva města Stockholm (SE/SES), který Komise pro kulturu a vzdělávání přijala dne 4. dubna 2006.

**přijal toto stanovisko na 65. plenárním zasedání, které se konalo ve dnech 14. a 15. června 2006 (jednání ze dne 14. června).**

## Shrnutí dokumentu Komise

Evropská rada na svém lisabonském zasedání v březnu 2000 konstatovala, že kvůli globalizaci a přechodu k znalostní ekonomice stojí Evropa před novými výzvami. Přitom zdůraznila, že „každý občan musí být vybaven dovednostmi, jež jsou pro život a práci v této nové informační společnosti nezbytné“, a že „evropský rámec by měl definovat nové základní dovednosti ([7]), jejichž osvojení by mělo umožnit celoživotní vzdělávání: dovednosti v oblasti IT, znalost cizích jazyků, technologická kultura, podnikatelské schopnosti a sociální dovednosti“.

Navržené doporučení je tedy považováno za evropský referenční nástroj pro klíčové schopnosti, který objasňuje, jak lze všem občanům zajistit získávání těchto schopností prostřednictvím celoživotního vzdělávání.

S rozvojem znalostní společnosti se zvyšuje poptávka po klíčových schopnostech ve sféře osobní, veřejné i profesní.

Skupina na vysoké úrovni pro provádění Lisabonské strategie v listopadu 2004 konstatovala, že „lidé v Evropě jsou nedostatečně vybaveni prostředky, které potřebují, aby se mohli přizpůsobit vyvíjejícímu se trhu práce, a to se vztahuje na vysoce i málo kvalifikovaná pracovní místa“.

Mnoho zemí zahájilo, často za pomoci nevládních organizací, programy vzdělávání dospělých zaměřené na získání základních dovedností jako je např. čtení, psaní, počítání a používání IKT. Řada zemí však ještě není schopna umožnit získávání základních dovedností a jejich aktualizaci všem občanům.

V příloze k doporučení nazvané „Klíčové schopnosti pro celoživotní vzdělávání – evropský referenční rámec“ jsou uvedeny znalosti, dovednosti a postoje, které by lidé v zájmu většího zapojení do udržitelného rozvoje i do demokratického občanství měli mít. Jmenováno je osm klíčových kompetencí: komunikace v mateřském jazyce; komunikace v cizích jazycích; matematická schopnost; schopnost práce s digitálními technologiemi; schopnost učit se; smysl pro mezilidské a mezikulturní vztahy a sociální schopnosti; podnikatelské schopnosti; a kulturní povědomí.

## Význam pro orgány místní a regionální samosprávy

Místní a regionální úroveň nese ve všech členských státech EU hlavní odpovědnost za vzdělání, odbornou přípravu a zvyšování kvalifikace celoživotním učením.

Orgány místní a regionální samosprávy jsou ideálními partnery pro konstruktivní součinnost se sociálními partnery, orgány a organizacemi v oblasti základního vzdělání a odborné přípravy zaměřenou na přizpůsobení nabídky možného všeobecného a odborného vzdělávání konkrétním místním poměrům a potřebám.

Různé regionální a místní projekty spolupráce jsou kromě toho důležitou hnací silou růstu a rozvoje.

Vzdělávací programy EU se každoročně dostávají přímo k mnoha občanům, žádné jiné aktivity Společenství nemají tak dalekosáhlý vliv. Mimoto tyto programy napomáhají modernizaci systémů vzdělávání a odborné přípravy v EU a motivují občany k tomu, aby si dále prohlubovali kvalifikaci. Vzhledem k úkolům místní a regionální úrovně by zúčastněné regionální subjekty měly být významnou cílovou skupinou pro opatření na provádění programů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy ([8]).

(*) Úř. věst. C 164, 5.7.2005, s. 65.

([5]) Není k dispozici v češtině.

([6]) Úř. věst. C 43, 18.2.2005, s. 42.

([7]) Základními dovednostmi se obvykle rozumí gramotnost a znalost základních početních úkonů. Lisabonská Evropská rada požadovala, aby byly rozšířeny o nové dovednosti nezbytné pro informační společnost, jakými jsou dovednosti v oblasti informačních a komunikačních technologií a podnikatelské schopnosti.

([8]) CdR 258/2004 fin.

Vynikajícím příkladem šíření a rozvoje celoživotního vzdělávání v Evropě jsou „evropské sítě na podporu místních a regionálních rozměrů celoživotního vzdělání“ (iniciativa R3L) vytvořené Komisí ve spolupráci s Výborem regionů. Původně šlo o pilotní iniciativu s rozpočtem nezávislým na rozpočtu hlavních programů. V mezičase byla tato iniciativa začleněna do návrhu integrovaného akčního programu EU na období let 2007-2013 pro oblast celoživotního vzdělávání.

1. *Celkový názor Výboru regionů na sdělení*

1.1 Výbor regionů vnímá silný důraz, který strategie celoživotního vzdělávání EU klade na zapojení – a to odmalička a po celý život. Tato koncepce zahrnuje vzdělávání nejrůznějšího druhu, ať již formální, neformální nebo informální. Výbor při různých příležitostech zdůrazňoval, že právě místní a regionální úroveň se strategií celoživotního vzdělávání intenzivně zabývá. Jí často přísluší politické a finanční pravomoci v oblasti školství a vzdělávání v jednotlivých členských státech. Mnohdy působí i jako koordinátor vývoje a růstu a jako sociální úřad zaopatřující občany sociálními službami a infrastrukturou. Dále vykonává také funkci zaměstnavatele, který má zájem na dalším rozvoji schopností svých zaměstnanců a zodpovídá za něj ([9]).

1.2 Otázky vzdělávání mají rozhodující vliv na konkurenceschopnost Evropy jakožto předpoklad pro zachování sociálního státu. Největší zdroj Evropy, její občané, musí být připraven na profesní život a náplň práce, které se výrazně liší od toho, co platilo pro minulé generace, a které budou i v budoucnu podléhat rychlým změnám. Podniky i zaměstnanci stojí před změnami, jejichž přesnou podobu lze předem těžko odhadnout.

1.3 Místní a regionální rozvoj vychází přirozeně z rozdílných předpokladů a výchozích pozic. V žádném případě však nemůže být posuzován odděleně od prostředí. Regiony a společnosti potřebují produktivní systém, který se obnovuje v takovém rozsahu, v jakém mizejí tradiční pracovní místa – jinak hrozí stagnace, sociální marginalizace v podobě nezaměstnanosti, vysoká nemocnost zaměstnanců a příliš častý předčasný odchod z trhu práce.

1.4 Vývoj lidských schopností a dovedností proto musí směřovat tam, aby dostál požadavkům znalostní společnosti Dobré jazykové znalostí a komunikační schopnosti obecně jsou stejně jako schopnost týmové práce pro jedince stále důležitější. Při současném vývoji, který je utvářen stále rychlejšími obchodními toky, globalizovanými trhy a segmentací, vzniká silnější potřeba spolupráce. To se týká vztahu mezi různými podniky a organizacemi na místní a regionální úrovni i mezi regiony navzájem. Vytváří se stále silnější vzájemná závislost mezi různými částmi Evropy i mezi Evropou a zbytkem světa.

1.5 Trojice priorit „profesní život – společnost – vyšší úroveň vzdělání“ představuje důležitou základnu pro inovace a růst na místní a regionální úrovni. Je zapotřebí inkluzivní infrastruktura a nediskriminující prostředí, které poskytují podněty k aktivnímu občanství a společnému přijetí zodpovědnosti a zajišťují tak sociální soudržnost a udržitelný rozvoj.

1.6 Výbor již dříve zdůraznil význam své aktivní úlohy při podpoře celoživotního vzdělávání na místní a regionální úrovni ([10]). To přirozeně platí rovněž pro otázku vzdělávacích cílů a klíčových schopností. Výbor považuje za mimořádně důležité, aby návrhy předložené v dokumentu Komise měly vliv na místní a regionální úrovni.

1.7 Výbor by rád sledoval a podpořil další vývoj a vybízí k budoucí spolupráci s Komisí na těchto otázkách, například u pilotních projektů a průzkumů.

1.8 Výbor regionů zdůrazňuje význam rozvoje „regionálních sítí pro celoživotní vzdělávání“ (dle iniciativy RL3). Tak má být posíleno navazování kontaktů mezi institucemi a sdruženími pro základní a vyšší vzdělávání, pro odborné vzdělávání a pro kulturu jako důležité opatření pro zvyšování zaměstnatelnosti a aktivního občanství.

2. *Návrhy Komise na doporučení členským státům*

2.1 Podle úvah nastíněných v předcházejícím odstavci je zaměření na klíčové schopnosti pro celoživotní vzdělávání v dnešní i budoucí společnosti a v pracovním životě mimořádně důležité. Toto zaměření napomáhá rozvoji na místní, regionální a úrovni i na úrovni Evropské unie jako celku. Výbor regionů vítá návrh Komise na doporučení členským státům o klíčových schopnostech pro celoživotní vzdělávání.

([9]) CdR 49/2002 fin [není k dispozici v češtině].

([10]) CdR 49/2004 fin [není k dispozici v češtině].

2.2 Pro Výbor je obzvláště potěšitelné, že návrh Komise výslovně zmiňuje úlohu a význam regionální a místní úrovně, v čemž je třeba spatřovat významné zlepšení oproti dřívějším návrhům Komise, které měly na zřeteli téměř výlučně úroveň evropskou a národní.

2.3 Výbor regionů spatřuje v integrovaném programu celoživotního vzdělávání důležitý nástroj pro podporu oblasti odborné přípravy a pro rozvíjení klíčových schopností pro celoživotní vzdělávání. Účinný přenos znalostí a dovedností mezi regiony a orgány místní samosprávy v Evropské unii, který je obsažen ve vyšší mobilitě občanů, může přispět k větší konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.

2.4 Podstatou doporučení Komise je snaha o celoživotní aktualizování klíčových schopností i v dospělosti. Obzvláštní pozornost je třeba věnovat těm, kteří budou v národním, regionálním nebo místním kontextu vyhodnoceni jako prioritní cílová skupina. Zde by bylo možné položit důraz na motivující opatření zaměřená na osoby s nízkou kvalifikací a na poskytování informací na místní a regionální úrovni. Jde o to, aby se stavělo na znalostech občanů, jejich zkušenostech a zájmech a nevycházelo se z jejich slabých stránek a nedostatků.

2.5 Dopad doporučení Komise na změny v ekonomických, sociálních, kulturních a jiných procesech bude záviset na konkrétních opatřeních, která budou uplatněna bez prodlevy na národní, regionální a místní úrovni. Z tohoto důvodu považuje Výbor regionů za důležité, aby byla provedena reforma oficiálních a neoficiálních systémů vzdělání. Tyto programy by se měly týkat všech rovin a jejich cílem by mělo být, aby tyto systémy byly přizpůsobeny potřebám trhu práce EU a úkolům strategie pro celoživotní vzdělávání.

2.6 Rozdíly v účasti na vzdělávání a ve výsledcích vzdělávání mezi muži a ženami jsou zde důležitým jevem, který je na národní, regionální i místní úrovni třeba sledovat a odstranit. Dívky a ženy by měly být povzbuzovány ke studiu technických a vědeckých oborů. V jiném kontextu potřebují podporu naopak muži. V řadě regionů a obcí přerušují studium převážně muži a vykazují též nižší motivaci a sklony k nepřetržitému vzdělávání.

2.7 Podle názoru Výboru by se návrhy členským státům předložené Komisí mohly stát důležitým katalyzátorem podpory rychlejšího a cílevědomějšího zaměření vzdělávacích systémů v Evropě na dosažení dohodnutých cílů v oblasti konkurenceschopnosti, sociálních standardů a účasti. Výbor regionů toto podporuje a rád by připojil následující komentář:

2.8 Doporučení Komise č. 1

„[…] zajistit, aby počáteční vzdělávání a odborná příprava poskytovaly všem mladým lidem prostředek, jak rozvíjet klíčové schopnosti na úroveň, která je připraví na dospělost a která bude základem pro další vzdělávání a pracovní život“

Názory Výboru Regionů:

2.8.1 Výbor regionů zdůrazňuje obzvláštní význam účinného a cílevědomého podporování dětí již od raného věku, které ovšem nesmí vést ke strachu dětí ze selhání. Kromě toho má škola vytvářet základ pro nepřetržité celoživotního vzdělávání prostřednictvím formálního, neformálního a informálního vzdělávání. Je důležité uvědomit si různé způsoby učení u dětí a u mládeže, neboť každý dospívá různě rychle a na dosažení cílů potřebuje různě dlouhou dobu. To představuje velkou výzvu pro vytváření vzdělávacích systémů a pro odbornou přípravu učitelů.

2.8.2 Je třeba věnovat obzvláštní pozornost dětem a mladistvým se zvláštními potřebami, například z důvodu postižení, aby se mohly zařazovat do společnosti společně s ostatními dětmi.

2.9 Doporučení Komise č. 2

„[…] zajistit, aby byla učiněna příslušná opatření pro mladé lidi, kteří z důvodu vzdělávacích znevýhodnění způsobených osobními, sociálními, kulturními nebo ekonomickými okolnostmi vyžadují při využívání svého vzdělávacího potenciálu zvláštní podporu“

Názory Výboru Regionů:

2.9.1 Výbor regionů vítá v textu Komise zvláštní zmínku o znevýhodněných žácích a sdílí názor Komise, že vzdělávací znevýhodnění při odborné přípravě je často kombinací osobních, sociálních kulturních a ekonomických okolností a je třeba proti němu bojovat spolu s ostatními oblastmi společnosti. Výbor má prioritní zájem na účinném odstraňování překážek znesnadňujících přístup k zaměstnání, vzdělání a ostatním možnostem dalšího rozvoje.

2.9.2 Výbor považuje za vysoce naléhavé, aby byly všem žákům bez ohledu na jejich původ poskytnuty podmínky pro dosažení vzdělávacích cílů, a oni tak nemuseli předčasně opustit školu. V této oblasti je třeba přijmout podpůrná opatření a iniciativy vycházející z předpokladů a potřeb každého jednotlivého žáka.

2.9.3 EU nedosáhne odvážných cílů, které si předsevzala, pokud budou lidé vylučováni z pracovišť a omezováni v profesním růstu na základě pohlaví, zdravotního postižení, kulturního zázemí či etnického původu, věku nebo jiných důvodů. Při podporování strategie nediskriminace, rovných příležitostí a zajištění stejných práv pro všechny hrají důležitou roli orgány místní a regionální samosprávy.

2.9.4 Výbor považuje za žádoucí propojenou přeshraniční spolupráci evropských regionů a obcí s cílem výměny zkušeností a prohlubování znalostí v souladu s programem R3L. Nezbytně nutné je tematizování těchto otázek, neustálé rozvíjení metod, přenos znalostí a zakotvení.

2.10 Doporučení Komise č. 3

„[…] zajistit, aby byli dospělí schopni rozvíjet a aktualizovat klíčové schopnosti po celý život a aby byla zvláštní pozornost věnována cílovým skupinám, jež byly ve vnitrostátním, regionálním a/nebo místním kontextu stanoveny jako prioritní“

Názory Výboru Regionů:

2.10.1 Výbor regionů považuje tento návrh za podstatný, upozorňuje však na to, že se potřeby často liší region od regionu a země od země, a proto je k oslovení všech občanů třeba zvolit různé přístupy. Z tohoto důvodu musí být poukázáno na to, že prioritní skupiny by se měly určovat právě na místní a regionální úrovni. Například by bylo možné posílit spolupráci s organizacemi, které mají zkušenosti se vzděláváním dospělých, a se sociálními partnery.

2.10.2 **se domnívá,** že mezi cílovými skupinami, které byly stanoveny jako prioritní, by vzhledem k jejich veřejným funkcím měla být zvláštní pozornost věnována skupině zaměstnanců místních a regionálních orgánů, aby mohli rozvíjet a aktualizovat klíčové schopnosti během celého svého pracovního života.

2.11 Doporučení Komise č. 4

„[…] zajistit odpovídající infrastrukturu pro další vzdělávání a odbornou přípravu dospělých, včetně učitelů a školitelů, opatření k zajištění jejich přístupnosti a na podporu studujících zohledňující rozdílné potřeby dospělých“

Názory Výboru Regionů:

2.11.1 Již při dřívější příležitosti ([11]) Výbor regionů poukázal na význam mobilizace zdrojů k podpoře celoživotního vzdělávání na místní a regionální úrovni a zdůraznil, že je třeba zahájit diskusi na místní a regionální úrovni. Ve svém stanovisku upozornil na to, že geografická dostupnost musí být vnímána rovněž v souvislosti s jinými opatřeními na usnadnění přístupu jednotlivcům, co se týče formy i lokality. To lze uskutečnit například nabídkou aktivit přes den, večer a o víkendu. V úvahu připadají rovněž léto a doba tradičního pracovního volna. K dalším možnostem patří častější zahajování kurzů, dálkové studium či flexibilní učení pod vedením. Bylo by též vhodné poskytnout účastníkům finanční prostředky na další vzdělávání. Pozornost si zaslouží i mimoškolní vzdělávání, které probíhá různými způsoby mimo formální školské struktury.

2.11.2 „Infrastrukturou“ by však neměla být míněna žádná všeobecná a standardně předepsaná forma studijních středisek. Namísto toho by se – podle místních poměrů a potřeb – měla v co nejširší míře využívat infrastruktura stávající.

2.12 Doporučení Komise č. 5

„[…] zajistit, aby bylo vzdělávání dospělých a jejich odborná příprava jednotlivým občanům poskytováno logicky prostřednictvím úzkého propojení s politikou zaměstnanosti, sociální politikou a jinými politikami týkajícími se mladých lidí a prostřednictvím spolupráce se sociálními partnery a ostatními zúčastněnými stranami“

Názory Výboru Regionů:

2.12.1 V tomto aspektu spatřuje Výbor regionů určující faktor úspěšnosti rozvoje na místní a regionální úrovni, neboť právě zde je rozhodující, aby bylo možné sloučit různé oblasti politik se vztahem k místní a regionální úrovni – tedy například hospodářskou politiku, vzdělávací politiku, politiku trhu práce, integrační politiku a politiku sociální, a zabránilo se tak jednostrannému pohledu na věc. Přitom je důležité, aby oblast odpovědnosti a oblast působnosti šly do velké míry ruku v ruce. Výbor regionů považuje za nezbytné uvolnit pro tuto oblast finanční prostředky a zajistit jejich flexibilní použití, aby bylo možné provádět činnosti v rámci integrovaného akčního programu pro celoživotní vzdělávání. Souhra společnosti, pracovního života a vysokého školství je klíčovým faktorem růstu v regionech a obcích.

2.13 Doporučení Komise č. 6

„[…] využívat dokument“ Klíčové schopnosti pro celoživotní vzdělávání – evropský referenční rámec „uvedený v příloze jako referenční nástroj pro rozvoj výuky klíčových schopností u všech osob v rámci strategií celoživotního vzdělávání“

([11]) CdR 19/2001 fin [není k dispozici v češtině].

Názory Výboru Regionů:

2.13.1 Výbor regionů vítá návrh ke klíčovým schopnostem pro celoživotní vzdělávání. Tím se do středu pozornosti dostává otázka, jaké základní vzdělání musí jednotlivec mít, aby obstál ve znalostní společnosti. Tyto klíčové schopnosti mohou sloužit jako ukazatel směru pro diskusi o budoucí potřebě schopností jak na evropské a národní, tak i na regionální a místní úrovni. Pro dosažení cílů Lisabonské strategie je tato otázka v Evropě obzvláště důležitá. Právě na místní a regionální úrovni nabývají otázky schopností významu pro praxi.

2.13.2 Výbor regionů uznává, že tyto schopnosti musí být předmětem stálých aktivních diskusí a musí být projednávány v rámci nepřetržitého dialogu a neustálého vývoje. Oblast „sociální a občanské schopnosti" tak zahrnuje celou řadu různých aspektů, které je třeba později dále vyvíjet či specifikovat. Kromě toho spolu některé klíčové schopnosti silně navzájem souvisí.

2.13.3 Výbor regionů vítá další práci Komise na návrhu ke klíčovým schopnostem. Podporuje návrh o klíčových schopnostech vypracovaný Komisí.

2.13.4 V následujících odstavcích se Výbor bude navrženými klíčovými schopnostmi zabývat podrobněji.

3. *Klíčové schopnosti*

Evropský referenční rámec pro klíčové schopnosti zahrnuje osm oblastí:

— komunikace v mateřském jazyce,

— komunikace v cizích jazycích,

— matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií,

— schopnost práce s digitálními technologiemi,

— schopnost učit se,

— sociální a občanské schopnosti,

— smysl pro iniciativu a podnikatelské schopnosti,

— kulturní povědomí.

3.1 Komunikace v mateřském jazyce

3.1.1 Výbor regionů je s Komisí zajedno, co se týče významu písemné a ústní **komunikace v mateřském jazyce**.

3.1.2 Mateřský jazyk představuje základ pro veškeré pozdější vzdělávání, vyjadřovací schopnosti a identitu. Dobré znalosti a dovednosti v mateřském jazyce jsou základem učení. Jazyk vytváří základ pro získávání informací a umožňuje komunikaci s bližními, čímž se stává základnou pro účast a pro přijímání odpovědnosti.

3.1.3 Výbor by rád poukázal na to, že Komise a národní agentury by v oblastech, ve kterých se hovoří méně rozšířenými a v současné době méně často vyučovanými jazyky, měly úzce spolupracovat s orgány místní a regionální samosprávy na povzbuzování občanů ke studiu těchto jazyků ([12]).

3.2 Komunikace v cizích jazycích

3.2.1 V Evropě budoucnosti je znalost více jazyků stále nevyhnutelnější. To umožňuje prohlubování kontaktů díky osvojování si lepšího chápání kultury, zvyků a životních podmínek v jiných zemí. Je to rovněž důležitým předpokladem studia na vyšším stupni a podmínkou větší mobility na trhu práce. Evropské jazykové oblasti se již dnes nalézají ve stavu vzájemné závislosti. Výměny mezi zeměmi jsou stále častější, ekonomiky jsou čím dál propojenější a produkce zboží a služeb se stále častěji uskutečňuje přes hranice států a jazyků. Výbor regionů zdůrazňuje, že jazykovou rozmanitost v Evropě je třeba vnímat jako klad.

3.3 Matematická schopnost a základní schopnosti v oblasti vědy a technologií

3.3.1 Výbor se domnívá, že je důležité předávat matematické, technické a vědecké poznatky tak, aby je žáci považovali za užitečné a motivující. Matematika může být pomůckou pro jiné předměty, jako například fyziku, chemii, biologii a společenskovědní obory. Matematické schopnosti a znalosti se dokonce mohou stát samozřejmou součástí moderní koncepce vzdělávání. Vědecká schopnost je důležitá, neboť mezi jiným pomáhá rozpoznat a pochopit souvislosti, příčiny a následky i správnost informací. Pro aktivní občanskou schopnost je základní matematicko-vědecké vzdělání neodmyslitelné. Rozvoj schopnosti v oblasti techniky by měl vycházet ze zkušeností žen a mužů. Je důležité ukázat, jak představy a tradice ovlivňují názor na to, co je na poli techniky považováno za „ženskou" a co za „mužskou" záležitost.

3.3.2 Kromě toho se v rámci evropského výzkumného prostoru musí usilovat zejména o získávání mladých lidí a žen pro vědecká a technická povolání. Bezpečný a uvážlivý přístup k technologiím informační společnosti by měl být umožněn všem občanům. Zajímavý přístup k podněcování zájmu o studium přírodních věd a techniky představuje rozvoj takzvaných vědeckých parků.

([12]) CdR 248/2003 fin [není k dispozici v češtině].

3.4 Schopnost práce s digitálními technologiemi

3.4.1 V celé Evropské unii je třeba vytvořit nediskriminující informační infrastrukturu pro schopnost práce s digitálními technologiemi přístupnou všem skupinám. Výboru regionů velmi záleží na podpoře takové sociálně a geograficky vyvážené informační společnosti, ve které je zajištěno, že si všichni občané osvojí schopnosti nezbytné pro život a práci v digitálním věku. Zvládání velkých objemů informací a komplexních problémů se tak pro stále více lidí stává nezbytnou kvalifikací.

3.5 Schopnost učit se

3.5.1 **Schopnost učit se** znamená, že si studující rozvíjí pohled na studium a osvojuje techniku pro získávání nových znalostí To znamená, že studující zná sám sebe a ví, jak se vyrovnává s různými situacemi při studiu, jaká metoda učení mu nejlépe vyhovuje, v čem spočívají jeho silné stránky a v jakých oblastech může dosáhnout zlepšení. Svoji úlohu zde hraje také motivace a sebedůvěra. Strategie celoživotního vzdělávání totiž vychází právě z perspektivy studujícího a je založena na předpokladu, že proces učení probíhá rozličnými způsoby a v rozličných kontextech. Jde o schopnost přeškolit se a učit se nové. Míní se tím také vycházet z existujících znalostí a dovedností a z dosavadních životních zkušeností a osvojit si schopnost používat a uplatňovat znalosti a dovednosti v různých souvislostech.

3.5.2 Výbor regionů přikládá těmto skutečnostem velmi vysoký význam pro znalostní společnost. Obzvláště důležité je, aby budoucí učitelé byli v rámci svého studia na tento způsob práce připraveni. Tento soubor se svou podstatou liší od ostatních klíčových schopností, neboť se týká schopnosti rozvíjet všechny ostatní klíčové schopnosti. Výbor regionů proto zastává názor, že by tato klíčová schopnost měla být vyzdvihnuta a zmíněna před všemi ostatními.

3.6 Sociální a občanské schopnosti

3.6.1 Pojem „sociální a občanské schopnosti“ se dotýká komplexního souboru otázek, který podle názoru Výboru zasluhuje zvláštní pozornost. Za prvé jde o rozvoj osobních vlastností, o rozvoj schopností navazovat kontakt s ostatními lidmi. Obecně řečeno představuje rozvinutá schopnost komunikovat čím dál důležitější vlastnost pro pracovní a společenský život charakteristický pro znalostní společnost. K ní patří také mezikulturní porozumění.

3.6.2 Tato oblast schopností zahrnuje částečně i *sociální aspekty*, totiž pokud jde o otázku, do jaké míry se jednotlivec považuje za zdroj pro sebe sama, svoji rodinu a okolí.

3.6.3 Poukázat by se mělo rovněž na *lékařské hledisko*, například pokud jde o pohled na význam zdravého způsobu života, otázku tělesného a duševního zdraví a aktivní životní styl. Zatímco lékařství zažívá stále nové pokroky, v mnoha společnostech se z důvodu nesprávné výživy a nedostatku pohybu zhoršuje zdravotní stav dětí a mladistvých. Pokud nebudou učiněna protiopatření, mohlo by dojít k nadmíru kritické situaci.

3.6.4 Dalším velmi důležitým aspektem je *role občana ve společnosti*. Tím se myslí otázka chápání demokracie, práv a povinností jedince. Všechny tyto faktory lze podporovat na místní a regionální úrovni. Výbor navrhuje rozšíření definice tak, aby byl zdůrazněn význam, který má pro občany znalost dějin EU, jejích cílů, nejdůležitějších bodů smlouvy o EU, vztahů mezi EU a členskými státy, problémů a pokroků, které představuje vypracování Smlouvy o Ústavě a zásad jednotlivých politických oblastí;

3.6.5 Podle názoru Výboru regionů by se v této souvislosti měl jasně formulovat význam *udržitelného rozvoje* a pochopení odpovědnosti za naše společné životní prostředí.

3.7 Podnikatelské schopnosti

3.7.1 U smyslu pro iniciativu a **podnikatelské schopnosti** se v podstatě jedná o aktivní postoj, tedy o to uvádět myšlenky v činy. Proto musí vzdělávací systém takovouto aktivní mentalitu podporovat již od časného věku a rozvíjet aktivity za účelem vytvoření příslušné základny. Výbor poukazuje na skutečnost, že je důležité využít potenciál žen a etnických menšin se slibnými obchodními nápady k zakládání firem. Přístup žen k novým technologiím někdy vyžaduje aktivní podporu různých vládních a správních úrovní. Takovéto úsilí spolu s aktivní politikou trhu práce může zmírnit propast v míře zaměstnanosti žen a mužů na mnoha místech v Evropě. To má rozhodující význam pro hospodářskou budoucnost a prosperitu Evropské unie ([13]).

([13]) CdR 151/2005 fin.

3.8 Kulturní povědomí

3.8.1 Výbor regionů rovněž považuje za velmi důležité pochopit a zachovat kulturní a jazykovou rozmanitost v Evropě ([14]). Jedná se o to, aby se ke vzdělávání a rozvoji lidí využívaly různé formy vyjadřování, jako hudba, umění, literatura a jazyk. Obecně řečeno je důležité zhodnotit různé perspektivy a úhly pohledu lidí.

3.8.2 Na tomto místě Výbor regionů odkazuje na historické hledisko, a sice jak kontakty mezi jednotlivými částmi Evropy stimulovaly v různých dobách rozvoj. Již nejméně padesát let existuje po právu myšlenka společenství evropských národů, která nalezla své dnešní uplatnění v Evropské unii.

3.9 Návrhy Výboru regionů

3.9.1 Výbor regionů považuje za vhodné sledovat a podpořit další vývoj podle doporučení Komise a vybízí k budoucí spolupráci s Komisí na těchto otázkách.

3.9.2 Výbor regionů podporuje klíčové schopnosti pro celoživotní vzdělávání navržené Komisí a souhlasí s tím, aby byly projednány v rámci nepřetržitého dialogu a neustálého vývoje.

3.9.3 Výbor vyzývá, aby klíčové „schopnosti učit se“ bylo přiděleno prioritní postavení, neboť zahrnuje zásadní přístup k vlastnímu učení a tím i různé postupy pro získávání nových znalostí. Tím vytváří předpoklad pro rozvoj ostatních navržených klíčových schopností.

3.9.4 Klíčová schopnost „sociální a občanské schopnosti“ by měla zahrnovat rovněž význam udržitelného rozvoje a pochopení odpovědnosti za naše společné životní prostředí.

3.9.5 Výbor regionů zdůrazňuje význam kulturního povědomí; jedná se o samotný základ veškerého vnímání rozmanitosti evropských jazyků a kultur a klíč k jejich pochopení a k obohacení, jež mohou přinést každému evropskému občanu.

V Bruselu dne 14. června 2006.

předseda
Výboru regionů
Michel DELEBARRE

([14]) Klíčová schopnost 8: Kulturní povědomí.